

Hung. Monitoring, 3.6.89. (Kossuth Rádió, Krónika 7.00 h)

Hírügynökségi jelentések szerint az ülősztrájkot folytató néhány ezer diáknak sikerült megakadályoznia, hogy a több mint 10 ezer katona behatoljon a Tienanmen térre. A sztrájkolók teherautó- és busztorlaszokat emeltek a térre vezető utcák torkolatánál. A tüntetők egyébként jelezték, hogy a hónap közepéig folytatják tiltakozó akciójukat, amikoris összeül a kínai parlament. Peking teljesen felbolydult a katonaság megjelenésének hírére. Jelenleg emberek ezrei tartanak gyalog és kerékpáron a tér felé. Az éjszakai akciónak két halálos áldozata is van. Őket egy katonai dzsip gázolta el véletlenül Peking külvárosában.

(Tizenhat Óra, 16.00 h)

Négy halott, megannyi sebesült, téglazápor a pártszékházra. -Ez a helyzet ma, június 3-án Peking központjában. Szóval, megkezdődött az, amitől leglább két hete tartani lehetett: a katonaság, a rendőrség hozzálátott a rendcsináláshoz, könnygázt és gumibotot vetett be a Tienanmen téren összegyűlt fiatalok ellen. Ez utóbbiak válaszul előbb a karhatalmistákat, majd a párt székházát kezdték dobálni mindennel, ami kezük ügyébe került, téglával, palackkal, kővel. A világon senki sem tudja még, mi lesz ebből a pekingi ügyből, mindenesetre a politikai hatalmat jelenleg kézben tartó kínai pártvezetőknek már van magyarázatuk is. Eszerint, ahogy a mai pekingi lapokban megjelent cikkek írják, "fiatalok szűk csoportja mindent forgatókönyvszerűen, előzetesen megszervezett és a szükséges információkat titkos úton, meg nem nevezett nagyon magasrangú állami és pártvezetőkötől szerezte be. Ehhez csak annyit, hogy Csaó Ce-jiang pártfőtítkár, - akinek holléte nem ismert a külvilág számára - kétségtelenül magáévá tette a tüntető fiatalok legfőbb jelszavát: "Adjanak demokráciát a kínai népnek!"

(Hírek 22.00 h)

A kínai fővárosban a hadsereg több tucat halott árán megtisztította a tüntetőktől a Tienanmen-teret. Lengyel Miklós jelenti:

- Amikor ezt a tudósítást adom, pekingi idő szerint vasárnap hajnali fél 5-kor mentőautók száguldanak a Mennyei Béke tere felé, hogy összeszedjék a hadsereg és a tüntetők összezsúplálásának sebesültjeit. A szállodából kimenni nem lehet. De az ablakból jól látszott az a tankoszlop, amely a Tienanmen-tér felé haladt. 17-et számoltam meg tankból, de

sok volt a páncélozott szállító jármű és a katonai teherautó is. Szállodám 4 km-re nyugatra van Peking központi terétől. Környékén heves összetűzés volt a lakosság és a katonák között. A halottak száma 28 és 50 között van. A sebesülteké állítólag a 300-at is eléri. Én éjjeltájban jöttem el a Mennyei Béke-teréről, akkor mintegy 100.000 tüntető és szimpatizáns népesítette be a teret. A katonák egy csoportja a földön ülve ülében géppisztollyal várta az előrenyomulási parancsot. A hajnali órákra a tér közepére a hősi emlékmű környékére szorították vissza a diákokat, akik a védelmüket szolgáló buszok felgyűjtásával védekeztek. A fegyvereiket is használó katonákkal szemben nagyon kevés esélyük volt az ellenállásra. Állítólag itt is jelentős a halottak száma, de erről még nem tudni bizonyosat. A rendkívüli állapotot két hete vezették be Peking belvárosában, de csak mostanra született meg a döntés a katonai erők komoly alkalmazására. Eddig feltehetően abban bíztak a párt és a kormány vezetői, hogy a diákok tömegtámogatása egyre csökken. De ez nem következett be. Az erőszakmentességet hirdető diákok elleni katonai fellépés komoly kockázatot jelent. Ha meghalunk, a nép majd nekünk ad igazat, mondták nekem a Tienanmen-téren a tiltakozó diákok. És a tömegtámogatásból ítélve, nem mondhatom, hogy tévedtek volna.

Hung. Monitoring 4.6.89. (Vasárnapi Újság, 7.00 h)

Újabb heves összezapások voltak a kínai fővárosban és emiatt legalább 30-al nőtt az éjszaka kezdődött vérontás áldozatainak száma. Nyugati források szerint az éjjel több százan vesztették életüket, amikor a hadsereg tűz alá vette a Mennyei Béke terét megszállva tartó tömeget, de még így is csak két óra hosszára tudták megtisztítani a városközpontot a tüntetőktől, utána azonban ismét sok ezer ember tért vissza a helyszínre. Pekingben a II-ik világháború óta nem volt ilyen véres esemény. Sokhelyütt most is gépfegyverropogást hallani, a levegőben helikopterek köröznek. A nagyobb demokráciát követelő diákok sztrájkra szólították fel a főváros lakosságát, hogy ezzel tiltakozzanak a fegyveres erők brutális bevetése ellen. Közben a hivatalos kínai sajtó azt jelentette a történekekről, hogy ellen-forradalmi lázadás történt. A közlemény úgy fogalmaz, hogy őrzöngő bandák meg akarták buktatni a kínai kormányt és a szocializmust, de a hadsereg hatalmas győzelmet aratott.

(Hírek, 18.30 h)

A kínai hadsereg és a rendőrség alakulatai eltávolították a

Mennyei Béke-teréről az ülésztrájkot folytató diákokat. Ezt a kínai TV jelentette délután. A tudósítás szerint a fegyveres erők löfegyvert és könnygázt használtak az akció során. Peking központi terét továbbra is katonák veszik körül és hangszórókon keresztül folyamatosan figyelmeztetik a lakosságot, hogy tilos megközelíteni a kordont, mert a katonák figyelmeztetés nélkül tüzet nyitnak. Pekingi körházi jelentések szerint, 1400-ra emelkedett a vérfürdő halottainak a száma. Több mint 10.000 ember sebesült meg a lövöldözésekben. Egy pekingi diákvezér szerint viszont 3000 ember vesztette életét a mézárásban.

A lengyel TV riportere arról számolt be, hogy a katonák több diákot menekülés közben hátulról lőttek le. Úgy tudni, hogy a hadsereg több mint 100 járművet, több harckocsit és nagymennyiségű fegyvert, valamint lőszert hagyott a Mennyei Béke-terén, amelyet a diákok rögtön birtokukba vettek. A város fölött katonai helikopterek járőröznek. Az utcákon hatalmas a tömeg. Emberek százai tolonganak a mentőszolgálat központja előtt, ahová percenként érkeznek a rohamkocsik. A TV-ben a rendkívüli állapotot fenntartó katonai stáb közleményét olvasták be, amely szerint a hadsereg bevetése azt a célt szolgálta, hogy az életet ismét normális kerékvágásba tereljék.

Világszerte felháborodást keltett a pekingi vérengzés híre. Az NSZK kormánya felszólította a kínai vezetést, hogy a konfliktus megoldásának békés útját válassza. Az olasz KP főtitkára elítélte a hadsereg bevetését és tiltakozó tüntetésre hívta fel az ifjúsági szervezet tagjait. Kína londoni nagykövetsége előtt a kommunisták kezdeményezésére ülésztrájk kezdődött. Hongkongban félmillióan tüntettek a pekingi mézárás miatt. Az osztrák kancellár szerint, a véres események romba döntötték a kínai békés fejlődés reményeit. Thatcher brit kormányfő elborzadásának adott hangot a pekingi eseményekkel kapcsolatban.

A magyar külügyminisztérium közölte, hogy pekingi nagykövetségén megtette a szükséges lépéseket a kínai fővárosban tartózkodó magyar állampolgárok védelmére. Egyben fölhívják mindazokat, akik a közeli napokban hivatalos vagy magánútra Kínába akarnak utazni, hogy a feszült helyzetre való tekintettel halasszák el útjukat.

HÍREK 22.00 h

A kínai hatóságok vasárnap délután először ismerték el

hivatalosan is, hogy a katonák bevonulása a Mennyei Béke-terére halálos áldozatokkal járt. A pekingi TV úgy fogalmazott, hogy a szombat esti, vasárnap hajnali katonai akciókban polgári személyek sebesültek meg és közülük többen meghaltak. Egy pekingi diák ugyanakkor közölte a DPA nyugatnémet hírügynökséggel, hogy legalább 3000 ember vesztette életét a lövöldözésekben. A kórházi jelentések 1400 halottról és több mint 10.000 sebesültről szólnak. A nyugati hírügynökségek arról tudósítanak, hogy a katonák nem kimélték se a nőket, se a gyermekeket. A kínai TV ugyanakkor visszautasítja a tömegmészárlásról szóló beszámolókat és hozzáteszi, hogy a fegyveres erők 1000 tagja megsebesült az összecsapásokban. Késő estére teljesen kiürült Peking központja, de a külső kerületekben az emberek kisebb csoportokba verődve vitatták meg a tragikus eseményeket. Peking polgármestere a lakossághoz intézett fölhívásában azt mondta, hogy a kínai hadsereg egységei egy ellenforradalmi lázadást vertek le. Fölhívta a főváros lakóit, hogy segítsenek az ellenforradalmi csoport felszámolásában. Megfigyelők rámutatnak, hogy a katonai akció óta egyetlen kínai vezető sem jelent meg a nyilvánosság előtt.

Világszerte nagy felháborodást keltett a pekingi vérengzés híre. Thatcher brit kormányfő mély megdöbbenésének adott hangot. Az NSZK kormánya felszólította a kínai vezetést, hogy a konfliktus békés megoldására törekedjen. Bonnban többszázan tüntettek a kínai nagykövetség előtt. A holland külügyminisztérium szóvivője közölte, kormánya javasolni fogja, hogy az európai közösség vitassa meg a pekingi eseményeket. A Párizsban tanácskozó francia és spanyol külügyminiszter szintén megdöbbenésének adott hangot és kilátásba helyezte a közös piac országainak megtorló lépéseit. Hong Kongban félmillióan tüntettek a pekingi tömegmészárlás miatt.

Hung. Monitoring 5.6.89. (Krónika, 7.00 h)

Hajnali jelentés Pekingből. Lengyel Miklóst hallják:
- Amikor ezt a tudósítást adom, Pekingben délután 2 óra körül jár az idő. A levegőben katonai helikopterek körözködnek, az utcákon tízesével járnak a tankok, lövöldözés hallatszik. A cél szemmel láthatóan a lakosság megfélemlítése. A katonák olykor felszólítás nélkül lőnek mindenkire, aki mozog. A halálos áldozatok számát 3-4000-re becsülik. Tegnap eső esett Pekingben és a belvárosban járva, bokámig ért a véres víz. Az egyetemi város körbe van kerítve tankokkal és ágyúkkal. Elszórtan lövöldözés hallatszik, minden kül-

földit arra szólítottak fel, hogy maradjon otthon. Én az utcán járva, a tankokon kívül kevés kerékpárost, sok kiégett autóbust és rengeteg kődarabot láttam. Peking lakossága megdöbbennek, de mégis valahogy elszántsak látszik. Az egyik kiégett páncélauton ezt a feliratot olvastam: "A vért vérrel fizetjük meg!" A lakosság megállítja a mentőautókat, és ha katona a sebesült, akkor egyszerűen kidobják. Pekingben jelenleg a 27-ik hadsereg katonái állomásoznak. Parancsnokuk állítólag nem más, mint Jang San-kun államfő fia. Mára általános sztrájkot hirdettek meg Pekingben, de ennek hatásáról nehéz tájékozódni, mert nincs közlekedés. A boltok többsége zárva tart és van olyan árus, aki ezt írta ki a boltjára: "Nyitás a hadsereg eltávozása után."

Világszerte felháborodást és megdöbbenést váltott ki a pekingi vérengzés. Bush amerikai elnök állítólag ma bejelenti a Kínának szóló fegyverszállítások felfüggesztését. Az Egyesült Államok évi 700 millió dollár értékben szállít hadianyagot Kínának. Az országban tanuló kínai diákok heves tüntetéseket rendeztek a pekingi vezetés ellen Washingtonban és más amerikai városokban. II. János Pál pápa Helsinki-be érkezve megdöbbenésének adott hangot. A kanadai külügyminiszter az értelmetlen vérontás beszüntetését követelte. Tüntetések voltak Londonban, Párizsban, Bécsben és Hong Kongban is.

A Mennyei Béke terén tegnap emberek százait, talán ezreit lőtték agyon, kínai állampolgárok vesztették életüket és a világ politikusai, - köztük számos államfő és pártvezető - azonnal reagáltak a történetekre; egyhangúan elítélőleg. Feltételezem, hogy Európában és Észak-Amerikában úgy fogadták a történeteket, mint az elmúlt évszázadokban bármikor; megrökönyödéssel és távolságtartással. Valahogy úgy, mint amikor az Aranyhorda letarolta az orosz síkságot, vagy újabban a Vörös Khmer milliókban mérte áldozatait; amikor Vietnam kínaiak százezreit küldte csónakkal a majdnem biztos pusztulásba. Távoli országok misztikus borzalmi, valahogy így reagált és reagál ma is a civilizált állam polgára. És mi? Mi mintha megértőbbek volnánk. Mi mintha értenénk ahhoz, ami Pekingben tegnap történt; van tapasztalatunk és megtanították velünk, hogy bár Ázsia messze van, a gyakorlat esélye közeli lehet. Magyarországnak ma Európa a cél, visszatérésünk Európa népközösségébe sürgető létkérdés. Ha eddig nem tudtuk, tegnap óta tudnunk kell, hogy nincs időnk, gyorsan kell cselekednünk. Kínában az elmúlt években a vezetés elindult a reformok útján. A kínai nép és

a nemzetközi közvélemény komolyan vette a változtatás szándékát; elhitték, hogy a többség kész és képes a valódi megújulásra, a lejárt múlttal való gyökeres szakításra. A tragikus tévedés mértéke emberéletek százaival, ezreivel mérhető. Pekingben a Mennyei Béke terén tegnap azok az idealista diákok, polgárok haltak meg, akik elhitték, hogy nélkülük is lehet esélye a megújulásnak. Kínában tegnap bebizonyosodott, hogy a reformokat felülről elindítani lehet, de sikerre vinni képtelenség. Nemcsak Kína veszített, de mi is. Szegényebbek lettünk egy illúzióval.

(Déli Krónika, 12.00 h)

Helyzetkép a kínai fővárosból. Néhány perccel ezelőtt sikerült telefonon kapcsolatba lépnünk Éliás Bélával, az MTI pekingi tudósítójával:

- Egy nappal azután, hogy a kínai hadsereg harckocsizó gépesített gyalogság deszantegységei bevonultak Pekingbe és elfoglalták a Tienanmen teret a diákoktól, a kínai főváros képe lényegesen megváltozott. A hadsereg bevonulása előtt teljes rend és nyugalom volt, normális közúti közlekedést, az emberek vidámak, gondtalanok voltak, - hát az egyetlen kivétel természetesen a Tienanmen tér és a pártközpont előtti térség volt, ahol több ezer diák folytatta az ülsztrájkot, de egyébként a városban, Peking szerte, - és hát ez óriási, nagykiterjedésű város, több mint 12 millió ember él benne - az egész városban nyugalom és rend volt. Vasárnap délelőtt óta lényegesen megváltozott a helyzet. A katonák bent vannak, de a lakosság ellenállása folytatódik. Bármerre jár az ember Pekingben, minden nagyobb utcakereszteződésnél, a főútvonalakon, mindenütt katonai egységek állomásoznak és körül vannak véve tömegekkel. Na most, a baj az, hogy idegesek a tömegek és idegesek a katonák is, úgyhogy bizony folytatódik a lövöldözés. Helyenként, amikor a tömeg túlságosan közel megy a katonasághoz, akkor a katonaság minden további nélkül tüzet nyit, először a levegőbe, majd a tömegbe. A lakásom közelében, kb. 2 km-re most is nagy lánggal ég néhány katonai gépkocsi, és hát a város különböző részeiből most is lövöldözés hallatszik. A Tienanmen téren és a térhez vezető Csan Gan sugárúton - ami egyébként, hát ez majdnem hogy humorosan hangzik, az örök Béke sugárút nevet viseli - a kínai harckocsizó és tankegységek vonulnak fel és alá, ez afféle erődemonstráció, hogy figyelmeztessék a lakosságot, hagyják abba, amit csinálnak. A lakosság azonban nem hagyja abba. A kínai Vörös kereszt illetékese ma elmondta újságíróknak, hogy a pekingi kórházakban, klinikákon eddig 2600 polgári halottat számoltak

össze és a sebesültek száma meghaladja a tízezret. A pekingi polgármester tegnap éjjel elhangzott nyilatkozatából tudtuk meg, hogy a katonák körében körülbelül ezer a sebesültek és a halottak száma. Hát ez volt a tegnapi éjjeli helyzet, hogy azóta mennyiben változott a szám, azt nem lehet tudni. Egy másik érdekesség, hogy tkp. nem tudja az ember hogy mi van Pekingben a hatalom csúcsán. A sajtó teljesen megszűnt, a lapokat vagy ki sem nyomják, vagy egyáltalán nem jelennek meg, de semmiképpen sem kézbesítik őket. A másik, a rádióban és a televízióban időnként felolvasnak egy-egy közleményt, de bemondót nem találnak, aki az arcát is hajlandó hozzáadni a közleményhez, ezért ezek a közlemények arcnélküliek, de nem névtelenek. Ma például beolvasták a kínai pártközpont és az Államtanács közös felhívását Peking és az ország lakosságához, amely tkp. megismétli a korábbi felhívásokat és azt mondja, hogy ellenforradalmi lázadás van Pekingben. Korábban azt közölték, hogy a lázadást a hadsereg beavatkozása leverte, de most már azt közlik, hogy még nem verte le, mert hiszen az ellenállás folytatódik.

A kínai fővárosban tanuló húsz magyar ösztöndíjast beköltöztették a nagykövetségre, mert olyan hírek is elterjedtek, hogy a hadsereg esetleg bevonul az egyetemekre. A Pekingben tartózkodó mintegy 60 magyar állampolgár egyébként egészséges, nagykövetségünk azonban felszólította őket, hogy lehetőleg ne hagyják el tartózkodási helyüket. Budapesten a Külügyminisztériumban közölték: ha Pekingben tovább szigorítják a katonai rendszabályokat, akkor sor kerülhet a feleségek és a gyerekek hazahívására. Emlékeztettek rá, hogy hasonló intézkedés történt a kínai Kulturális Forradalom idején.

Párizsi visszhang. A mikrofonnál Keleti Miklós:

- "Nincs jövője annak a rendszernek, amely saját ifjúságára nyit tüzet" - mondta F. Mitterrand. Ezúttal G. Marchais, a kommunista part főtitkára is fenntartás nélkül csatlakozott a többi politikai part vezetőihez, akik mind elítélték a pekingi vérfürdőt. A Liberation pekingi tudósítója szerint jól átgondolt katonai puccs zajlik Kínában. Az akció szellemi vezére Jang Sang-kun államfő, akinek öccse a vérengzést kivitelező 27-ik hadsereg parancsnoka. Ezzel a vérfürdővel a kommunista párt maradék tekintélye is semmibe foszlott, de valószínűleg ez is volt a célja az erőszakos fordulatot pontosan megtervező és végrehajtó hatalmi klikknek, hiszen a párt vezető testületeiben is többségbe kerültek a reformok és a politikai megoldás hívei. A szörnyű

példastatuálás, figyelmeztetés minden irányba; bármi áron fenn kell tartani a központi hccitalmat, még akkor is, hogyha ezzel a rendszer végképp elvesztette ideológiai legitimitását. A kemény vonal hívei szerint Kína évezredes története azt mutatja, hogy a hatalmat csak vérrel és vassal lehet megszerezni és megtartni, írja a Liberation pekingi tudósítója.

Moszkva. Tudósítónk Baráth József.

- A szovjet televízió híradó-műsora tegnap este kommentár nélkül ismertette a Pekingben történeteket, néhány százra becsülve az áldozatok számát. Figyelemreméltó, hogy a szerkesztők nem a kínai televízió által továbbított képeket vették át, hanem az Eurovízió tragikus képsorait sugározták. A mai Izvesztyija időrendben felsorolja az eseményeket, különös hangsúllyal említve, hogy a diákok öngazgatási szervezete állítólag késeket és sarlókat osztott szét, illetve a kormány megdöntésére hívott fel. A szovjet kormánylap Pekingből átvette a történetek minősítésére az "ellenforradalmi lázadás" kifejezést. Az áldozatok számáról, az egymásnak is ellentmondó nyugati közléseket idézi. Az emberiség elleni bűntettnek minősítette a pekingi vérengzést Borisz Jelcin. A vezető szovjet reformpolitikus Moszkvában a kongresszusi küldöttek előtt nyilatkozott. Jelcin a pekingi eseményeket az áprilisi tbiliszi sortűzhöz hasonlította, amelynek szintén sok halálos áldozata volt és még mindig nem tudni, hogy miért vetették be a katonaságot a békés tüntetők ellen a grúz fővárosban.

A Német Demokratikus Köztársaság vezető lapja ellenforradalmi lázadásnak nevezte a pekingi diáklázadásokat. A Neues Deutschland azt írja, hogy sokan nem ismerték fel az események igazi jellegét és ezért akadályozták meg a katonákat kötelességük teljesítésében. A nyugatnémet munkaügyi miniszter, Norbert Blümm viszont azt sürgette, hogy tartsanak ENSZ-vitát a Pekingben lezajlott események áttekintésére. A belga sajtó "Vérbefojtott pekingi tavasz" címmel ír a katonai akcióról. A belgrádió szerint Kínában polgárháború fenyeget. Washingtonban a Külügyminisztériumba kérték Kína amerikai nagykövetét és kifejezték az Egyesült Államok vezetésének aggodalmát az események miatt. Clark kanadai külügyminiszter az értelmetlen gyilkolás abbahagyására szólította fel a kínai kormányt.

Sanghaj központját egyébként körbezárták a biztonsági erők, miután tüntetők sokasága vonult oda és tiltakozó akciók kezdődtek Kína több más városában is.

És két magyar vonatkozású állásfoglalás: "A pekingi véres események nemcsak a kínai nép tragédiáját jelentik, hanem mindazokét, akik a szocialista társadalmi rendszer békés úton történő átalakításáért és fejlesztésért küzdenek" - egyebek között ezt hangsúlyozza a kínai eseményekkel kapcsolatban kiadott nyilatkozat, amelyet a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség, a DEMISZ tett közzé. Hangsúlyozzák, hogy a fegyvertelen tömegre fogott puskacsövek, vagy a félelem eszköze nem lehet biztosítéka a reformokon alapuló, következetes demokratikus fejlődésnek. Ugyancsak nyilatkozatban ítélte el a hétvégi véres eseményeket a Fiatal Demokraták Szövetsége is. Az Országos Sajtószolgálatához eljuttatott dokumentumban a FIDESZ az erőszak azonnali megszüntetését követeli Kínában.

(Tizenhat Óra, 16.00 h.)

Világszerte példátlan megdöbbenést és értetlenséget váltott ki, hogy Pekingben diákokat mészárol le a hadsereg. Nemzetközi elemzők már csak azrét is példátlanoknak tartják az esetet, mert a hetek óta tartó tüntetések kifulladásban voltak és már gyakorlatilag csak Peking központjára, a Mennyei Béke terére korlátozódtak. Megfigyelők emlékeztetnek arra, hogy a történelem során eddig nem nagyon sikerült igazságot osztani vérrrel. Erre a világ bármely része példa lehet, így Kelet Európa is.

Mint hallották, kínai katonai források szerint a hadsereg alakulatai összecsaptak egymással egy Peking melletti támaszponton. Egyelőre nem tudni, hogy miért tört ki a lövöldözés a légierő egységeiben. Pekingi kórházi források arról adtak hírt, hogy az ottani vérengzésben 2.600-an haltak meg, a sebesültek száma több mint 10.000. Legfrissebb helyzetkép Lengyel Miklóstól:

- Miközben tudósításomat küldöm szállodánk irányába tankok ágyúcsöve mered, gépfegyver zaj hallatszik, fejünk fölött katonai helikopterek köröznek. A halottak számát valószínűleg soha senki sem tudja majd pontosan megmondani. A becslések jelenleg 4.000-től 7.000-ig terjednek. A hadseregnek is vannak veszteségei. Néhány elfogott katonatisztet ugyanis a lakosság agyonvert. Különösen sok diák halt meg a Mennyei Béke terén, a pekingi és a Csinghu egyetem területén. Itt a katonák válogatás nélkül tüzet nyitottak mindenkire. Egyébként olykor a közeli útkereszteződésben is ez a helyzet. A mai nap hét civil vált az értelmetlen lövöldözés áldozatává. A pekingi rádió egyik

munkatársát, aki egyébként buzgó párttag volt, hátba lőtték miközben hazafele biciklizett. A pártvezetés felszólította a párttagokat és a többi állampolgárt, hogy támogassák a hadsereget, de erre egyelőre kevesen mutatnak hajlandóságot. Mára a diákok általános sztrájkot hirdettek meg, amelyet akár sikeresnek is lehetne mondani, mert az emberek nagyon nagy része nem jelent meg a munkahelyén. Ennek per sze az is oka volt, hogy nincsen Pekingben jelenleg tömegközlekedés és a békésen bicikliző polgárok könnyen kaphatnak egy golyót is. A főbb utcákon jelenleg kiégett autóbuszokat és páncélautókat lehet látni. A páncélautók tetején elhelyezett géppuskákból a katonák olykor vaktában lövöldöznek.

Két vezető magyar politikus is bírálta a kínai hadsereg és ezzel a katonákat irányító politikai csoport kegyetlenségét, Martin Kovács Miklós tudósítását hallják:

- A kínában történtek nem elbátortalanítják a magyar reformereket, hanem felbátorítják őket - hangsúlyozta POZSGAY IMRE államminiszter egy budapesti sajtóértekezleten a Magyar Újságírók Országos Szövetségében. HORN GYULA külügyminiszter szerint, bár még nem állnak rendelkezésre bővebb hivatalos információk az egyértelmű, hogy végtelenül sajnálatos eseményekről van szó és ezekből máris legonható az a következtetés, hogy a radikális reformokat csakis békés körülmények között lehet eredményesen megvalósítani. POZSGAY IMRE és HORN GYULA egyetértett abban is, hogy mindent meg kell tenni azért, hogy ilyen eszközökkel egyetlen hatalom se próbálja konzerválni helyzetét. Erőszakkal meg lehet tartani a hatalmat, de az erőszakon alapuló társadalom nem működőképes mondta az államminiszter.

Percekkel ezelőtt fejeződött be az a sajtóértekezlet, amelyet Bush amerikai elnök tartott a kínai helyzetről. A CNN TV társaság adását kollegám Nyárádi Péter nézte:

- (Bush hangja) - Az elnök a kormányülés előtt néhány perccel tájékoztatta a sajtót, hogy mi az Egyesült Államok kormányzatának véleménye a kínai eseményekről és úgy fogalmazott, hogy brutális támadás érte a békés népi tüntetőket. Ahogy Bush amerikai elnök mondta, e helyről is felhívja a kínai vezetőket, hogy hagyjanak fel ezzel a politikával, a tüntetők csak alapvető emberi jogukat próbálták védelmezni és ezeket sértette meg a kínai vezetés. Mint ahogy Bush elnök mondta ez az amerikai kormány, a szenátus és az egész amerikai nép véleménye. Kifejtette még, hogy szeretné, ha tárgyalás lenne nem pedig lövöldözés Kína vezetői és népe között. Mint ahogy az Egyesült Államok elnöke még hozzá-

tette, a kommunista országokban zajló átalakítási folyamat nem könnyű és nagy, nagy türelem kell ahhoz, hogy ezeknek az országoknak a megfelelő segítséget megadják, hogy ne a kínaihoz hasonló eseményekbe torkolljanak a változások. Az Egyesült Államok elnöke ezután megköszönte a figyelmet és elment a kormányülésre. Most kaptuk a hírt, hogy Bush bejelentette, elrendelték, a kormányzat állítsa le az összes termék exportját Kínába. Ez tehát az első szankció a kínai vezetés ellen. Az érdekesség az, hogy pont az az amerikai vezetés rendelte ezt el, amely korábban igen komoly szálakkal kötődött Kínához, sőt Bush mint tudjuk a kínai iroda vezetője volt Pekingben.

(Esti Magazin, 18.30 h)

Éliás Béla pekingi helyzetértékelése következik: Pekingben a nap folyamán nem változott lényegesen a helyzet. Folytatódik a harc a lakosság és a városba behatolt katonai egységek között. Amikor most beszélek, most is fegyver ropogás hallatszik a város különböző kerületeiből, sőt időnként ágyúdörgést is hallani. Szemtanuk szerint újabb páncélos egységek érkeztek a város különböző pontjaira és ebből a pekingiek arra következtetnek, hogy nem elsősorban a lakosság ellen akadják felhasználni ezeket a páncélosokat, hanem elterjedtek olyan hírek, amelyek szerint esetleg a Pekingben tartózkodó katonai erők ellen lépnek majd fel. Erre következtetnek abból is, hogy a páncélosokat olyan helyeken állították fel, amelyek eddig nem szerepeltek a hadsereg állásai között. Olyan hírek is elterjedtek Pekingben, hogy Teng Hsziao-ping valóban kórházban van és intenzív orvosi kezelésben részesül. Sokan vannak Pekingben akik úgy vélik, hogy Teng Hsziao-ping már nem áll a hadsereg akciója mögött, tulajdonképpen a hadműveleteket Jang San Kun, államelnök, a központi katonai bizottság helyettes elnöke irányítja. Pekingben egyre többen számolnak valamiféle törésre a hadsereg vezetésében és arra is számítanak, hogy esetleg katonai hatalomátvételre kerül sor. Általános a vélemény, hogy a Li Peng névvel fémjelzett párt- és állami vezetés valamiféle kényszerpályára került. Ha nem sikerül gyorsan befejezni a katonai akciót Pekingben és véget vetni a vérengzésnek, akkor esetleg maguk a katonák söprik el a jelenlegi vezetést.

- Munkatársunk Martin-Kovács Miklós megkérdezte HORN GYULA külügyminisztert, hogyan látja ő a pekingi eseményeket:
- Kínában a hivatalos közlemények ellenforradalmi lázadásról beszélnek, miközben a világban majdnem mindenfelé

elítélik a Pekingben történeteket. Azt hiszem, hogy sokfelé vérengzésnek nevezik. Borisz Jelcin a SzU-ban kifejezetten emberiségellenes büntettnék minősítette a történeteket, Önnek, HORN Gyulának, a Magyar Népköztársaság külügyminiszterének milyen véleménye van a kínai eseményekről?

HORN: - Két szempontból is borzasztó tragédiának tartom. Egyrészt emberek ezrei ellen elkövetett merénylet, amelyet, azt hiszem, semmivel sem lehet mentegezni. Másik, nagyon tartok ennek a politikai következményeitől, tehát attól, hogy ez nem éppen a kibontakozást, a reformot, ellenkezőleg, az erőszakos megoldások híveinek táborát erősíteti Kínában. S végül, azt hiszem, van egy olyan következtetés, ami alapvetően fontos a mi számunkra is, hogy a reformfolyamatokat még erőteljesebben kell vinni, folytatni, hogy kiépítsük azokat a garanciákat, alkotmányos intézményeket, amelyek megakadályozzák az ilyen eszközöknek az alkalmazását.

- Bár ön tulajdonképpen nem mondta, de mégis konkrétan meg kell kérdezni, hogy ezek a kínai események végülis valamilyen szempontból befolyásolhatják a magyarországi belpolitikai eseményeket? Gondolok itt arra, hogy végső soron Magyarországon, azt hiszem, amikor radikális reformokat valósít meg az ország, különösen érzékenyek a reformellenes eseményekre.

- Hát közvetett hatást mindenképpen gyakorol, de én azt hiszem, rá kell döbbenjen mindenki arra, hogy erőszakos eszközökhöz vagy fegyverekhez nyúlni, az rettenetes következményekkel jár és elég egy pisztolyt elsütni vagy elegendő egy puskát kézbe venni, hogy utána megállíthatatlan legyen a folyamat és tömeges áldozatok legyenek. Tehát ezért is el kell gondolkodni mindazoknak, azoknak a szélsőséges elemeknek, mert bizonyára nálunk is vannak ilyenek, akik nem csupán visszarendeződést, hanem ebben a visszarendeződésben az erőszakos eszközöktől sem riadnak vissza. Tehát ilyen szempontból én nagyon fontosnak tartom, hogy még tovább erősítsük mindazt, amit elkezdtünk.

- Azt hiszem, az ön szavai különösen aktuálisak ezekben a napokban, amikor Nagy Imre és sorstársai temetésére készül az ország.

- Ezért is szükség van, amit most itt hangsúlyoztunk itt egy sajtótalálkozón, a nemzeti megbékélés mindenki részéről történő támogatása és erősítésére.

A pekingi események nemzetközi visszhangját tudósítóink ismertetik:

- Az amerikai kormányzat az első sajnálkozó és elítélő nyilatkozat után alig 1.5 nappal szankciókat is bejelentett

Kína ellen. Sőt nem is egy szóvivő, hanem személyesen Bush elnök hozta nyilvánosságra az amerikai lépéseket egy hirtelenjében, itteni idő szerint kora délelőttre összehívott Fehér Házi sajtóértekezleten. Mint az elnök elmondta, az Egyesült Államok politikája továbbra is az, hogy igyekszik mérsékletre inteni a kínai vezetést. A folytatódó vérontás miatt azonban amerikai részről leállítják az amerikai fegyverszállításokat Kínának, lemondják a katonai vezetők között tervezett találkozókat, lehetővé teszik az itt tanuló, de éppen most végző kínai diákoknak, hogy tovább maradjanak itt és végül a Vöröskereszt útján humanitárius segítséget nyújtanak a kínai sebesülteknek. Igaz, az amerikai fegyver-eladásokról nem közöltek adatokat, de feltételezhető, hogy ezek mértéke nem túl nagy, vagyis a büntető intézkedések önmagukban nem különösebben büntetnek. Ugyanakkor egyértelműen jelzik, hogy az Egyesült Államok határozottan ellenzi a kínai vezetés erőszakos fellépését a tüntetőkkel szemben, és valószínűleg éppen ez, tehát a határozott jelzés volt az amerikai kormányzat célja, már csak azért is, mert az amerikai TV és sajtó a kínai eseményekkel van tele. A törvényhozásban pedig konzervatívok és liberálisok egyaránt azt követelték a hét végén, hogy Washington ne csak sajnálkozzék, ne csak dorgálóan nyilatkozzék, hanem tegyen is valamit. A sajtóértekezleten azonban az is kiderült, hogy Bush ennél többet nem szeretne tenni.

Japánban általános megdöbbenést váltott ki a pekingi vérontás, amelyet a lapok szalagcímei tömegmészárlásnak, a demokrácia tankkal tiprásának minősítettek. Rendkívüli az aggodalom azért is, mert több mint 3.000 japán dolgozik a kínai fővárosban és 800 diák tanul ott. A vállalati képviselőket tokiói központjaik utasították, hogy készüljenek fel Peking esetleges elhagyására. Bizonytalan időre elhalasztották a japán-kínai beruházást ösztönző szervezet létrehozását. Uno miniszterelnök mélységes aggodalmának adott hangot hétfői nyilatkozatában, de tartózkodott attól, hogy az eseményeknek a két ország kapcsolataira gyakorolt hatásáról állást foglaljon. Az üzleti körök azonban a kereskedelmi forgalom zuhanására számítanak és intézkedtek a beruházások, illetve a hitelek folyósításának esetleges leállításáról.

- A nyugati hatalmak közül a legközvetlenebbül érintett Nagy-Britannia kormánya válságtanácskozásra készül Hong Kong ügyében. Az öt éve kötött megállapodás értelmében a brit koronagyarmat 5 millió lakosa 1997-ben kerül Peking fennhatósága alá. Hongkongi vezetők, egyes brit politikusok

és a londoni napilapok vezércikkei most a szuverenitás átadás előkészítéséről folyó brit-kínai tárgyalások függesztését sürgetik. A brit kormány megnyugtató nyilatkozatai a jelentések szerint senkit sem nyugtattak meg Hong Kongban, ahol százezrek tüntetnek és a brit-kínai megállapodás felülvizsgálatát követelik. A londoni lapok a kínai vezetés óriási hátraugrásának nevezik a Mennyei Béke terén véghezvitt tömegmészárlást.

- Egyelőre kommentár nélkül, szinte távolságtartóan ismertette a csehszlovák sajtó pekingi eseményeket. Kínai közléseket idézett, pl. azt, hogy ellenforradalmi erőszakhullámot kellett megfékezni, mert a szocializmus megdöntésére törekedtek és a katonaság és a lakosság érdekeinek védelmében lépett fel. De az akció semmi esetre sem irányul a tömegek, a diákok ellen. Hogy ez utóbbi kijelentéshez képest némileg eltérő lehet a helyzet csak abból lehetett tudni, hogy a TV híradója mutatta a kiégett autókat, a lövöldöző tankokat és ha csak egyetlen villanásra, de láthatta a néző a téren fekvő halottakat is. A csehszlovák sajtó egyelőre nem minősítette a történeteket és érdekes az is, hogy egyetlen külföldi véleményt sem ismertetett.

Hung. Monitoring, 6.6.89. (Déli Krónika, 12.00 h)

- A katonai egységek közötti harcról, sőt a katonai vezetésen belüli leszámolásról is terjednek a hírek a kínai fővárosban, jelenti Éliás Béla:

- A kínai hadsereg deszantegységeinek erőszakos bevonulása óta ez az első nap, amely szokatlanul csendes, a város egyetlen részéből sem hallani a szombat éjjel óta megszokott fegyverropogást. Nem volt csendes azonban az elmúlt éjszaka. A könnyűfegyverek sorozatait időnként ágyúdörgés tette még félelmetesebbé. Katonai szakértők és kínai szemtanúk határozottan állítják, hogy az éjszaka folyamán két helyen, a Peking környéki katonai repülőtér és a Tienanmentértől nem messze lévő katonai múzeum környékén fegyveres összecsapás zajlott le a Pekinget megszállva tartó 27. hadsereg és a fővárosba bevonuló 37. hadsereg egységei között. Korábban elterjedt hírek szerint, parancsnokaik nem értettek egyet azzal a döntéssel, hogy katonai erővel leverni a diákok és a lakosság hazafias és demokratikus mozgalmát. Peking mindenesetre a vihar előtti csönd állapotát mutatja. Eltűntek az utcáiról a megszálló katonai egységeket körülvéző nagy tömegek. A Tienanmen teret és a pártközpontot védő páncélos egységeket megerősítették, és nagy katonai erőket vonultattak fel a Pekingbe vezető főbb útvonalakra.

A kínaiak arról beszélnek, hogy a katonai vezetés megosztott és most már nem a lakosság és a katonaság néz farkasszemet egymással, hanem a 27. és a 38.hadsereg. Vannak, akik polgárháború kirobbanásától tartanak, mások szerint a katonai hatalomátvétel sem kizárt. Arról, hogy a pártvezetés és a kormány berkeiben mi a helyzet, semmit sem lehet tudni. Kedden elterjedt híresztelések szerint, Teng Hsziao-ping, akit súlyos állapotban kórházban kezeltek, meghalt. Mások tudni vélik, hogy már megtörtént valamiféle fegyveres leszámolás a tiltott városi pártközpontban és hogy ennek során Li Peng miniszterelnök megsebesült. Ezek a híresztelések azonban ellenőrizhetetlenek. Pekingben csaknem teljesen megbénul az élet. Az üzemekben és a hivatalokban nem dolgoznak, az üzletek zárva tartanak, nem jelennek meg a napilapok és semmitmondó műsorokat közvetít a rádió, sugároz a TV.

- Az MSZMP akkor határozza meg nyilvánosan miként viszonyul a pekingi eseményekhez, ha elegendő információja lesz a helyzet pontos megítéléséhez. Erről KÓTAI Géza a KB osztályvezetője számolt be a NÉPSZABADSÁG munkatársának. Polonyi Péter Kína-kutató arra figyelmeztetett, hogy a hazai képmény vonal számára nem jelenthet követendő példát a Tienanmen tér. Ugyanakkor jó, ha az ott történtek higgadtságra intik a magyar politikai erőket is. De a pekingi események miatt sem megállni, sem előreszaladni nem szabad a reformokkal. SOLT Ottilia, a Szabad Demokraták Szövetsége tanácsának tagja úgy véli, hogy az európai szocialista országok szinte mindegyike túljutott azon, ami most Kínában zajlik. Szerinte nálunk a politikai megoldás előfeltétele az lehet, hogy az MSZMP mondjon le az erőszak alkalmazásának lehetőségéről is. Első lépésként pedig bélyegezze meg a kínai kommunista pártot. A HNF elnöksége tegnapi ülésén aggodalmának adott hangot a Kínában törtétnek miatt. A kínai népi politikai tanácskozó testület elnökségének küldött nyílt levélben arra figyelmeztetett, hogy fegyverekkel a világ egyetlen országában se oldhatják meg a társadalmi, politikai problémákat.

- A kínai események természetesen továbbra is óriási nemzetközi visszhangja is van. Mint beszámoltunk róla, az amerikai elnök fegyverszállítási embargót és bizonyos gazdasági szankciókat rendelt el, de a jövő héten továbbra is Washingtonban várják a kínai külügyminisztert. Genscher nyugatnémet alkancellár és külügyminiszter elutasította azt a javaslatot, hogy kormánya léptessen életbe gazdasági megtorló intézkedéseket Kínával szemben. Rádiónyilatkoza-

tában kifejtette, minden olyan rendszabály, amely a joga-
iért küzdőket sújtaná, járhatatlan ut. A bonni diplomácia
vezetője ugyanakkor megerősítette, kormánya a pekingi vér-
fürdő miatt a kétoldalú viszonyban egyelőre felfüggesztette
magasszintű érintkezést.

Nincs joga a szocializmus eszméire hivatkozni annak, aki
elrendelte a katonaság bevetését a nép ellen, jelentette ki
a pekingi események kapcsán az olasz kommunista párt fő-
titkára. Occhetto szerint, a kommunizmus mint rendszer
összeomlott és nem marad belőle semmi. Az olasz kommunisták
a demokráciát alapvető értéknek tartják és nem tekintik
szocialistának azokat a rendszereket, ahol a hatalmat erő-
szakkal és terrorral tarják fenn, hangsúlyozta a pártvezető.

A kanadai kormány megpróbálja elérni Kína nemzetközi el-
ítélését, amiért a pekingi hatóságok borzalmas akciót
követtek el saját állampolgáraik ellen, jelentette J.Clark
kanadai külügyminiszter. Jelezte azt is, hogy az ottawai
kormány az ENSZ biztonsági tanácsa elé kívánja terjesztetni
a kínai kérdést. Japán attól tart, hogy Kína nemzetközileg
elszigetelődik a diáktüntetések véres leverése miatt. Erről
Uno Szuszuké miniszterelnök számolt be újságíróknak. Hozzá-
tette azonban, még túl korainak tartja, hogy Tokió Peking-
gel szemben megtorló intézkedéseket vezessen be. Havannában
ellenforradalmi kísérlet leveréseként ítélik meg a véres
pekingi eseményeket. A kubai központi pártlap a csapatok
bevetését a rend helyreállításaként írta le és együttér-
zését fejezte ki a kínai hadsereggel, amikor meglincselt
katonákról, megtámadott katonai mentőkről és meggyilkolt
sebesültekről adott hírt. A polgári áldozatok számát egy-
szerűen jelentősnek minősítette.

- Az osztrák kormány is tiltakozott a pekingi vérengzés
miatt. Bécsből Földvári Zsuzsa tudósít:
- A semleges Ausztria külügyminisztere ma délelőtt magához
kérette Kína bécsi nagykövetét, hogy kifejezze kormánya
nemtetszését a véres kínai események miatt. Az osztrák
kancellár is erőteljes rosszallásának adott hangot. A
további fejleményektől tette függővé a pekingi osztrák
követség bezárását. Vranitzky egyelőre úgy foglalt állást,
hogy Ausztria nyitva tartja érvényes kínai hitelkeretét,
mert ezekből olyan infrastruktúrák beruházásokat finan-
szíroznak, amelyeknek a kínai nép látja hasznát. Azoknak a
vállalkozásoknak az esetében viszont, ahol nincs meg ez a
közvetlen haszon, Ausztria gazdasági szankciókat vesz fon-
tolóra. Mock külügyminiszter sajtóértekezletén a Bécsben

folyó európai emberjogi konferencia mintájára egy világszintű értekezlet összehívását sürgette, ahol eredményt remélve lehetne Kína ellen panaszt emelni. A pánszocializmus, amely most lecsapott, már régen túlélte önmagát, fejtette ki az osztrák diplomácia vezetője, aki újságírók kérdésére elismerte, hogy a nyugati világ eddig szemet hunyt Peking pl. Tibettel kapcsolatos elnyomó intézkedései fölött.

(Esti Magazin, 18.30 h)

- Az ÚJ KÍNA hírügynökség szerint ma őrizetbe vettek 28 úgymond ellenforradalmárt, akik autóbuszokat akartak felgyújtani. A kínai szóvivő a pekingi újságíróknak azt mondta, hogy a katonai akcióban eddig 5 ezer katona és rendőr sebesült meg. A hadsereg halottainak száma 300 és több, mint 400 katona eltűnt. A kormány szóvivője kétezerben jelölte meg a polgári sebesültek számát és azt állította, hogy a hadsereg tisztogatása közben csak 23 diák vesztette életét. A kínai hadsereg egyik főtisztje aljas hazugságnak nevezte a külföldi sajtóban erről közölt híreket és azt állította, hogy a Mennyei Béke terének elfoglalásakor egyetlen ember sem halt meg. Az éjjel állítólag összecsapás volt a 27. hadsereg egységei és a Peking határában állomásozó 38. hadsereg alakulati között. Úgy tudni, hogy a könnyűfegyverek mellett ágyúkat is bevettek. A harcok a hírek szerint azért kezdődtek, mert a 38. hadsereg vezetői elleneztek a tüntetések fegyveres leverését. Mindezt hivatalosan nem erősítették meg Pekingben.

- Nem tudom, Önök hogyan beszélnek egy vérfagyasztó eseményről, amelyik Önökkel történik meg, és akár az életükbe is kerülhetne. Mindenesetre most egy nagyon nyugodt tudósítást hallhatnak egy meglehetősen drámai eseményről Pekingből Lengyel Miklóstól:

- Ma majdnem agyonlőtték a Pekinget harmadik napja uralmuk alatt tartó katonák, amikor kenyérért mentem a piacra. A boltok ugyanis zárva vannak, mindenki a piacra járnak, ahol még lehet kapni ezt-azt, persze borsos áron. Alig értem a piachoz, diákokat üldözve, futólépésben megérkezett az őrszolgálat, és a katonák minden figyelmeztetés nélkül belelőttek a tömegbe. Mindenki szétszaladt, én egy kis boltba futottam, és az ablakból láttam, hogy hárman maradtak a földön. Két öreg és egy kisfiú. Később a bolt hátsó kijáratán át engedett ki egy öreg kínai. Megkérdeztem később, mi lett a földön fekvőkkel? Az öregember meghalt, fejbe lőtték. Az öregasszony szívrohamot kapott, félelmében, ő

korházban van. A kisfiú szerencsére csak a lábán sérült meg egy kicsit, bekötötték és hazavitték. A kormányzóvivő mai tájékoztatóján elismerte, hogy vannak civil áldozatok is, de hangsúlyozta, hogy a hadseregnek is nagyok a veszteségei. Azt állította, hogy a diákok közül csak 23-n haltak meg a Tienanmen téren. Ennek igazolására bemutattak egy filmet is arról, hogy a diákok egy csoportja vasárnap hajnalban elhagyta a Mennyei Béke terét. Hogy a többiekkel mi lett és hányan lelték halálukat a hernyótalpak alatt, ezt valószínűleg sohasem tudjuk meg. A szóvivő, aki katonatiszt társaságában tartotta meg tájékoztatóját, nem hagyott kétséget affelől, hogy a hadsereg kemény fellépése folytatódni fog.

Időközben Pekingben cáfolták azt a tajvani hírt, hogy Kína idős vezetője, Teng Hsziao ping meghalt volna. Vidéken nagy tüntetések voltak a kormány ellen. Shanghaiban több száz ezren, Csongtuban és Szianban több tízezren tiltakoztak a hadsereg brutális fellépése ellen. A pekingi repülőtérre egyre másra érkeznek a nyugati országok különgépei, hogy hazaszállítsák állampolgáraikat. A magyar kolónia tagjainak helyzete NÉMETH Iván nagykövet közlése szerint, kielégítő.

A kínai események továbbra is óriási nemzetközi visszhangot váltanak ki. Az első jelentés Moszkvából érkezett, Barát Józsefet hallják:

- A népképviselők kongresszusa mai ülésén nyilatkozatot fogadott el a pekingi eseményekkel kapcsolatban. A küldöttek szerint felelőtlenség lenne elsietett és átgondolatlan értékelést adni az eseményekről. Ez a beavatkozás látszatát keltené és csak tovább mérgecsítené a helyzetet. A népképviselők kongresszusa azt kívánta a kínai népnek, hogy mihamarab találja meg a konszolidációhoz vezető utat. Pekingben a szenvedélyeken kerekedjen felül a józan megfontolás, a bölcsesség és Kína haladjon tovább a gazdasági és politikai átalakítás útján, érjen el sikereket az erős, szabad és szocialista nagyhatalom építésében. A svájci kormány bejelentette, hogy azonnali hatállyal megszüntet minden fegyverszállítást Kínának. Ez a korábban kötött szerződésekre is érvényes. A szöuli vezetés megtiltotta, hogy dél-koreai állampolgárok Kínába utazzanak, ugyanakkor az amerikai és a japán nagykövetség segítségét kérték, hogy a Kínában tartózkodó dél-koreai állampolgárok minél előbb elhagyhassák az országot. A csehszlovák Charta '77 ellenzéki mozgalom külföldre juttatott közleményben ítélte el a pekingi vérengzéseket. A lengyel kormány szóvivője részvétét tolmácsolta az áldozatok családtagjainak és reményét fejezte ki,

hogy a válságot politikai eszközökkel oldják meg. A Jugoszláv Kommunista Szövetségének elnöksége aggodalmát fejezte ki a kínai események miatt, amelyek szerintük nemcsak Kína, hanem az egész szocialista rendszer szempontjából is jelentősek. A belgrádi külügyi szóvivő is elítélte a hadsereg bevetését Pekingben.